

Konsumentkooperationens pensionsstiftelse

Redogörelse för investeringsbesluts huvudsakliga
negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer

Konsumentkooperationens
pensionsstiftelse

Referensperiod 2023

Redogörelse för investeringsbesluts huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer

Finansmarknadsaktör: Konsumentkooperationens pensionsstiftelse, 549300EYPGDZBTV9T416

Sammanfattning

Konsumentkooperationens pensionsstiftelse 549300EYPGDZBTV9T416, ("Pensionsstiftelsen") beaktar huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer i sina investeringsbeslut. Följande redogörelse är den konsoliderade redogörelsen för hur Pensionsstiftelsen beaktar huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. Denna redogörelse omfattar referensperioden från 1 januari till den 31 december 2023, och har tagits fram inom ramen för EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar (SFDR).

Pensionsstiftelsens ändamål är att trygga utfästelser om pension, som arbetsgivarna på grund av föreskrift i allmän pensionsplan eller på annat sätt lämnat till sina anställda. Pensionsstiftelsen tryggar i huvudsak förmånsbestämda ålderspensionsutfästelser enligt KTP-plan. Varje arbetsgivare har en egen pensionsfond som utgör arbetsgivarens andel av pensionsstiftelsens förmögenhet.

Pensionsstiftelsen beaktar investeringars huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer både inför investeringsbeslut och i rollen som ägare. Detta arbete styrs av Pensionsstiftelsens placeringskriterier, som är uppdelade i uteslutande och påverkande kriterier. Kapitalförvaltningen utgår även från Pensionsstiftelsens ägarpolicy samt principer för aktieägarengagemang. För att beakta investeringars huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer screenar Pensionsstiftelsen portföljerna löpande utifrån placeringskriterierna samt analyserar hållbarhetsdata från den årliga mätningen av indikatorerna för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. Detta för att kunna bedöma vilka bolag som ska investeras i och vilka bolag som omfattas av påverkansarbete. Genom detta förfarande utesluter Pensionsstiftelsen investeringar i tillgångar som uteslutande bidrar till huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer, samtidigt som Pensionsstiftelsen påverkar befintliga investeringar att ta ett större ansvar för klimat och miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption.

Nedan finns en tabell för indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer (indikatorer). De mäter omfattningen av negativa konsekvenser för hållbarhetsutveckling som orsakas av en investering. Indikatorerna består av både obligatoriska indikatorer och sådana indikatorer som Pensionsstiftelsen själv ska välja inom bland annat klimat och miljö, mänskliga rättigheter och antikorruption. De valda indikatorerna kallas i tabellen nedan för "Andra indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer".

Under 2023 har Pensionsstiftelsen bland annat fokuserat på följande huvudsakliga negativa konsekvenser; utsläpp av växthusgaser, växthusgasintensitet, fossila investeringar, verksamhet som negativt påverkar områden med känslig biologisk mångfald, överträdelser av internationella bolagsstandarder,, exponering mot kontroversiella vapen och ojämn könsfördelning i styrelser.

Summary

Konsumentkooperationens pensionsstiftelse 549300EYPGDZBTV9T416, ("Pensionsstiftelsen") considers principal adverse impacts of its investment decisions on sustainability factors. The present statement is the consolidated statement on principal adverse impacts on sustainability factors of Pensionsstiftelsen. This statement on principal adverse impacts on sustainability factors covers the reference period from 1 January to 31 December 2023, and has been drafted to comply with the EU:s Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR).

Pensionsstiftelsen's purpose is to meet commitments on pensions plans, given by employers to its employees through prescripts in general pension plans or in other ways. Pensionsstiftelsen primarily works to secure commitments on defined benefit pension plans according to the KTP-plan. Each employer has its own pension fund, which constitutes the employer's share of Pensionsstiftelsen's total assets.

Pensionsstiftelsen considers principal adverse impacts of its investment decisions on sustainability factors; both prior to investments and in Pensionsstiftelsen's role as an active owner. These sustainability efforts are governed by Pensionsstiftelsen's investment criteria. Pensionsstiftelsen applies both exclusion and engagement criteria. The traditional life insurance is also governed by the ownership policy ("ägarpolicy") as well as the shareholder engagement principles ("Principer för aktieägarengagemang"). Pensionsstiftelsen considers principal adverse impacts on its investment decisions on sustainability factors in two primary ways; by continuously analyzing its portfolios in the traditional life insurance to ensure that all holdings comply with Pensionsstiftelsen's investment criteria, and by analyzing the results from the annual screening of principal adverse impact indicators. This ensures that all holdings comply with Pensionsstiftelsen's exclusion criteria and helps to determine whether a specific holding should be covered by Pensionsstiftelsen's corporate engagement efforts, where the team engages with and encourages the holdings to make additional efforts on climate transition, human rights, and anti-corruption. Through this process, Pensionsstiftelsen ensures that assets that are perceived to exclusively contribute to principal adverse impacts on sustainability factors are excluded from the portfolio.

Below is a table of principal adverse impact indicators. The indicators measure the extent of negative impact on sustainable development, caused by an investment. There are both mandatory and voluntary indicators covering a wide range of sustainability matters, including climate and the environment, human rights, and anti-corruption. The voluntary indicators in the table are referred to as "Other indicators for principal adverse impacts on sustainability factors".

Examples of principal adverse impact indicators that Pensionsstiftelsen has focused on in 2023 include: greenhouse gas (GHG) emissions, GHG intensity, fossil fuel investments, violations of international standards, activities that negatively affect areas with sensitive biodiversity, exposure to controversial weapons and board gender diversity.

Beskrivning av de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer

Huvudsakliga negativa konsekvenser, är investeringsbesluts mest negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer som rör miljö, sociala frågor och personalfrågor, respekt för mänskliga rättigheter samt frågor rörande bekämpning av korruption och mutor. För att säkerställa att våra investeringar har en begränsad, negativ effekt på hållbarhetsfaktorer och för att kunna vidta åtgärder för att undvika eller minska dessa effekter analyserar Pensionsstiftelsen bland annat de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer som är beskrivna enligt tabellen här nedan. Det finns indikatorer för tre olika grupper; för investeringar i investeringsobjekt, för investeringar i statliga och överstatliga enheter och investeringar i fastigheter.

Obligatoriska indikatorer

Indikatorer som gäller för investeringar i investeringsobjekt

Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått	Konsekvenser år 2023	Konsekvenser år 2022	Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
---	------	----------------------	----------------------	------------	--

KLIMATRELATERADE INDIKATORER OCH ANDRA MILJÖRELATERADE INDIKATORER

Utsläpp av växthusgaser	1. Utsläpp av växthusgaser	Scope 1- växthusgasutsläpp	19 474,09 ton Co2e	17 246,38 ton Co2e		<ul style="list-style-type: none"> Pensionsstiftelsens kapitalförvaltning hanterar primärt arbetet med portföljens utsläppsreduktion och klimatomställning på samma sätt som Folksamgruppen gör. Folksamgruppen är medgrundare till Net Zero Asset Owner Alliance (AOA) och har inom AOA tagit fram både delmål till 2025 samt ett långsiktigt nettonollmål till 2050. Pensionsstiftelsen är inte medlemmar i AOA, men har beslutat om likadana klimatmål som Folksamgruppen både till 2025 och 2050. Den långsiktiga målsättningen är att placeringsportföljerna ska visa nettonollutsläpp av växthusgaser 2050. Under 2023 har Pensionsstiftelsen fortsatt arbetet mot klimatdelmålen som har tagits fram för åren 2021–2025. Klimatdelmålen har tagits fram gemensamt inom Folksamgruppen, och arbetet sker tillsammans med de andra bolagen inom koncernen. Ett av delmålen är att få aktieportföljens största utsläppare att sätta vetenskapligt förankrade klimatmål godkända av Science Based Targets Initiative (SBTi) eller liknande.
		Scope 2- växthusgasutsläpp	5 405,25 ton Co2e	5 078,39 ton Co2e		
		Scope 3- växthusgasutsläpp	386 041,74 ton Co2e	263 499,87 ton Co2e		
		Sammanlagda utsläpp av växthusgaser	410 921,08 ton Co2e	285 824,64 ton Co2e		

						<ul style="list-style-type: none"> • För att följa Pensionsstiftelsens framsteg inom klimatomställning och utsläppsreduktion mäter och rapporterar Pensionsstiftelsen aktieportföljens utsläpp av växthusgaser. Data för dessa analyser hämtas från MSCI, en välkänd och global leverantör av hållbarhetsdata. • Påverkansarbetet och mätningen av Pensionsstiftelsens utsläpp kommer fortsätta under 2024 i linje med uppställda mål. I tillägg till det kommer nya klimatdelmål tas fram, som ska gälla mellan åren 2025 - 2030.
2. Koldioxidavtryck	Koldioxidavtryck	193,38 ton Co2 per EURm	237,17 ton Co2 per EURm			<ul style="list-style-type: none"> • Arbetet sker i linje med med AOA:s principer, se indikator 1.
3. Investeringsobjektets växthusgasintensitet	Investeringsobjektets växthusgasintensitet	718,27 ton Co2 per EURm	603,68 ton Co2 per EURm	Växthusgasintensiteten angiven i marknadsvärdesviktat medelvärde, ton koldioxid per miljon euro.		<ul style="list-style-type: none"> • Arbetet sker i linjed med AOA:s principer, se indikator 1. <p>I tillägg tittar Pensionsstiftelsen även specifikt på investeringsobjektens (portföljviktade) utsläppsintensitet när Pensionsstiftelsen kartlägger vilka noterade bolag Pensionsstiftelsen ska bedriva klimatrelaterat påverkansarbete mot. Enligt beskrivningen i indikator 1 drivs Pensionsstiftelsens klimatarbete i linje med Folksamgruppens åtagande inom AOA. Ett av Pensionsstiftelsens delmål är därför att , tillsammans med övriga bolag i Folksamgruppen, arbeta för att portföljens 86 mest utsläppsintensiva innehav ska anta vetenskapligt förankrade klimatomställningsmål godkända av Science Based Targets Initiative, där målet är att minst 50 procent av dem ska ha antagit ett SBT senast 2025.</p> <ul style="list-style-type: none"> • För att uppnå detta för Pensionsstiftelsen, tillsammans med Folksamgruppen, individuella påverkansdialoger med dessa 86 bolag Vid utgången av 2023 hade 53,5 procent av bolagen på Folksamgruppens lista satt ett SBT vilket innebär att delmålet till 2025 är uppnått.
4. Exponering mot företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen	Andel av investeringar i företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen	2,22 %	1,93 %			<p>Pensionsstiftelsen har under de senaste åren gjort regelbundna översyner av exponeringen mot energisektorn, i synnerhet bolag verksamma inom olja och gas. Arbetet har landat i en ny urvalsprocess för bolag i denna sektor, där Pensionsstiftelsen nu enbart kan äga bolag som har antagit nettoollmål samtidigt som de – enligt Pensionsstiftelsens analys – ska vara bäst positionerade i klimatomställningen jämfört med sina</p>

						konkurrenter. I augusti och september 2023 gjorde Pensionsstiftelsen en analys och utvärdering av portföljbolagen i olje- och gassektorn, i syfte att utvärdera den faktiska omställningen i dessa bolag.
	5. Andel av icke-förnybar energiförbrukning och energiproduktion	Investeringsobjektets andel av icke-förnybar energiförbrukning och icke-förnybar energiproduktion från icke-förnybara energikällor jämfört med förnybara energikällor, uttryckt i procent av totala energikällor	Icke-förnybar energiförbrukning: 54,57 % Icke-förnybar energiproduktion: 20,62 %	Icke-förnybar energiförbrukning: 56,49 % Icke-förnybar energiproduktion: 23,97 %	Indikatorn finns inte att tillgå som summerat värde och därför har valet gjorts att redovisa delarna var för sig,	<ul style="list-style-type: none"> • Pensionsstiftelsen har under 2023 inte vidtagit någon särskild aktivitet inom detta område. indikatorn är emellertid något som regelbundet dyker upp i påverkansdialoger med innehav, där Pensionsstiftelsen vill se att tillgångarna i portföljen ställer om mot förbrukning (och där relevant, produktion) av förnybar energi.

	6. Energiförbrukningsintensitet per sektor med stor klimatpåverkan	Energiförbrukning i GWh per miljon euro i intäkter från investeringsobjekt, per sektor med stor klimatpåverkan	<p>Jordbruk, skogsbruk och fiske: 1,52 GWh per EURm</p> <p>Byggverksamhet: 0,10 GWh per EURm</p> <p>Försörjning av el, gas, värme och kyla: 1,78 GWh per EURm</p> <p>Tillverkning: 0,80 GWh per EURm</p> <p>Utvinning av mineral: 1,00 GWh per EURm</p> <p>Fastighetsverksamhet: 0,39 GWh per EURm</p> <p>Transport och magasinering: 1,17 GWh per EURm</p> <p>Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering: 0,44 GWh per EURm</p>	<p>Jordbruk, skogsbruk och fiske: 5,38 GWh per EURm</p> <p>Byggverksamhet: 0,11 GWh per EURm</p> <p>Försörjning av el, gas, värme och kyla: 1,38 GWh per EURm</p> <p>Tillverkning: 0,79 GWh per EURm</p> <p>Utvinning av mineral: 136,19 GWh per EURm</p> <p>Fastighetsverksamhet: 0,69 GWh per EURm</p> <p>Transport och magasinering: 1,33 GWh per EURm</p> <p>Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering: 0,43 GWh per EURm</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Pensionsstiftelsen har under 2023 inte vidtagit någon särskild aktivitet inom detta område. Indikatorn täcks dock indirekt av det påverkansarbete som görs i linje med AOA, se punkt 1 för vidare beskrivning.
--	--	--	---	---	--	--

			Handel, reparation av motorfordon och motorcyklar: 0,09 GWh per EURm	Handel, reparation av motorfordon och motorcyklar: 0,84 GWh per EURm		
Biologisk mångfald	7. Verksamhet som negativt påverkar områden med känslig biologisk mångfald	Andel av investeringar i investeringsobjekt med platser/projekt belägna i eller i närheten av områden med känslig biologisk mångfald där investeringsobjektens verksamhet påverkar dessa områden negativt.	2,12 %	1,95 %		<ul style="list-style-type: none"> • Pensionsstiftelsen anser att bristande datatillgång gör det utmanande att analysera den indirekta påverkan som bolagets investeringar har på biologisk mångfald. Samtidigt inser Pensionsstiftelsen att de investeringar som görs och de tillgångar som förvaltas har en inverkan på biologisk mångfald. • Under 2022 skrev Pensionsstiftelsen, tillsammans med Folksamgruppen, under Finance for Biodiversity Pledge, vilket bland annat innebär att Pensionsstiftelsen ska sätta mål kopplade till biologisk mångfald för investeringsverksamheten. • Under 2023 har Pensionsstiftelsen utvärderat befintliga initiativ inom biologisk mångfald samt anslutit till flera internationella påverkansinitiativ på temat biologisk mångfald, tillsammans med andra investerare. Exempel inkluderar Shareactions "Pesticides and Biodiversity"-initiativ, Nature Action 100 och PRI Spring. • Övriga initiativ på temat är Sustainable forests and finance och FAIRR Biodiversity and Climate Risk in Aquaculture/Aquafeed. Pensionsstiftelsen gör även investeringar i obligationer med koppling till ekosystemens omfattning och tillstånd, till exempel obligationer från Världsbanken.
Vatten	8. Utsläpp till vatten	Ton utsläpp till vatten som genereras av investeringsobjekt per miljon investerade euro, uttryckt som ett vägt genomsnitt	0,42 ton per EURm	0,42 ton per EURm		<ul style="list-style-type: none"> • Pensionsstiftelsen har under 2023 inte vidtagit någon särskild aktivitet inom detta område. Vi har dock indikatorn i åtanke när vi bedriver påverkansarbete och lyfter den i de fall det bedöms vara relevant.

Avfall	9. Farligt avfall och radioaktivt avfall	Ton farligt avfall och radioaktivt avfall som genereras av investeringsobjekt per miljon investerade euro, uttryckt som ett vägt genomsnitt	0,90 ton per EURm	4,40 ton per EURm		<ul style="list-style-type: none"> Pensionsstiftelsen har under 2023 inte vidtagit någon särskild aktivitet inom detta område. Vi har dock indikatorn i åtanke när vi bedriver påverkansarbete och lyfter den i de fall det bedöms vara relevant.
--------	--	---	-------------------	-------------------	--	--

INDIKATORER FÖR SOCIALA FÖRHÅLLANDEN OCH PERSONALFRÅGOR, RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER SAMT FRÅGOR RÖRANDE BEKÄMPNING AV KORRUPTION OCH MUTOR

Sociala förhållanden och personalfrågor	10. Brott mot FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag	Andel av investeringar i investeringsobjekt som har varit inblandade i brott mot FN:s globala överenskommelse eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag	0,05 %	0,06 %		<ul style="list-style-type: none"> Pensionsstiftelsens påverkande kriterier grundar sig i stor utsträckning på FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Vår inställning är i första hand inte att välja bort investeringar, utan att försöka påverka så många som möjligt att bli bättre på att ta ansvar för klimat och miljö, mänskliga rättigheter och mot korruption. Mot bakgrund av detta har Pensionsstiftelsen under 2023 fortsatt analysera hur portföljbolagen förhåller sig till denna indikator, för att säkerställa att de bolag vi äger uppfyller de krav som exempelvis FN:s Global Compact medför. Pensionsstiftelsen strävar även efter att de portföljbolag som inte redan gör det åtar sig att följa och årligen rapportera i enlighet med principerna i FN:s Global Compact, och tar upp detta i påverkansdialoger med innehav i de fall det är påkallat. Vår data hjälper oss att kartlägga bolag som systematiskt agerar i strid med FN:s Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag, samt andra internationella konventioner och överenskommelser inom klimat och miljö, mänskliga rättigheter och bolagsstyrning. Vid upprepade överträdelser initierar vår dataleverantör en påverkansdialog med det aktuella bolaget, som investerare bjuds in till att delta i. Om det bedöms relevant deltar Pensionsstiftelsen i de påverkansdialogerna. Vi har självklart också möjlighet att initiera egna dialoger med bolagen. Under 2024 planerar Pensionsstiftelsen att fortsätta detta arbete enligt ovan beskrivning.
	11. Inga processer och	Andel av Investeringar	9,20 %	16,63 %		<ul style="list-style-type: none"> Se indikator 10.

	<p>efterlevnadsmekanismer för att övervaka efterlevnaden av FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag</p>	<p>i investeringsobjekt utan strategier för att övervaka efterlevnaden av FN:s globala överenskommelse eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag eller mekanismer för klagomålshantering av brott mot FN:s globala överenskommelse eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag</p>				<ul style="list-style-type: none"> • Under 2023 har Pensionsstiftelsen lyft denna fråga vid ett flertal påverkansdialoger. Pensionsstiftelsen strävar efter att de bolag vi äger har rätt rutiner på plats för att kontinuerligt leva upp till de krav som dessa ramverk medför.
	<p>12. Ojusterad löneklyfta mellan könen</p>	<p>Genomsnittlig ojusterad löneklyfta mellan könen hos investeringsobjekt</p>	<p>17,42 %</p>	<p>16,47 %</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Pensionsstiftelsen har under 2023 inte vidtagit någon särskild aktivitet inom detta område. Pensionsstiftelsen har dock indikatorn i åtanke när vi bedriver påverkansarbete, och lyfter den i de fall det bedöms vara relevant. • Se mer information kring generellt arbete inom jämställdhet och mångfald under indikator 13.
	<p>13. Jämnare könsfördelning i styrelserna</p>	<p>Genomsnitt för manlig och kvinnlig representation bland styrelseledamöter i investeringsobjekt, uttryckt i procentandel av samtliga styrelseledamöter</p>	<p>16,76 %</p>	<p>18,14 %</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Pensionsstiftelsens ägarpolicy säger bland annat att vår ägarstyrning i svenska bolag i huvudsak ska baseras på vad som föreskrivs i Svensk kod för bolagsstyrning ("Koden"), som säger att en jämn könsfördelning i styrelser ska eftersträvas. Pensionsstiftelsen strävar därför alltid efter detta i de fall vi sitter i en valberedning eller bedriver påverkansdialoger med ett portföljbolag. • Pensionsstiftelsen har under mycket lång tid aktivt drivit frågor rörande jämställdhet och mångfald, både i de bolag vi äger men också i näringslivet i stort. Under 2023 lyfte vi frågan om jämställdhet i styrelsen både i påverkansdialoger med innehav och vid ett flertal svenska årsstämmor. Pensionsstiftelsen planerar att fortsätta detta arbete under 2024.
	<p>14. Exponering mot kontroversiella vapen (antipersonella minor, klusterammunition, kemiska vapen och biologiska vapen)</p>	<p>Andel av investeringar i investeringsobjekt som är involverade i tillverkning eller försäljning av kontroversiella vapen</p>	<p>0%</p>	<p>0 %</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Pensionsstiftelsen analyserar denna indikator och säkerställer att siffran är 0 för portföljen. Detta görs dels i den process som Pensionsstiftelsen arbetar utifrån när aktieportföljen sätts samman, dels genom kontinuerlig screening av aktieportföljen tillsammans med Sustanalytics och Swedbank Robur. När det bedöms relevant sker en efterföljande analys och tolkning av avdelningen för Ansvarfullt ägande. Exponering mot företag verksamma inom kontroversiella vapen är ett uteslutande kriterium,

						<p>vilket innebär att vi är förhindrade att investera i dessa verksamheter.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Under 2023 har Pensionsstiftelsen genomfört detta arbete enligt ovan, vilket Pensionsstiftelsen även planerar att göra under 2024.
Indikatorer som gäller för investeringar i statliga och överstatliga enheter						
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling		Mått	Konsekvenser år 2023	Konsekvenser år 2022	Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
Miljö	15. Växthusgasintensitet	Investeringsobjektens växthusgasintensitet	0,15 Kton per EURm	0,07 Kton per EURm	Växthusgasintensiteten angiven i marknadsvärdesviktat medelvärde, ton koldioxid per miljon euro.	<ul style="list-style-type: none"> • Pensionsstiftelsen har under 2023 inte vidtagit någon särskild aktivitet inom detta område. Vi har dock indikatorn i åtanke när vi bedriver påverkansarbete och lyfter den i de fall det bedöms vara relevant.
Sociala aspekter	16. Investeringsobjektens hemvist där det förekommer bristande samhällsansvar	Antal länder där investeringsobjekten har sin hemvist där det förekommer bristande samhällsansvar (i absoluta tal och relativa tal, dividerat med samtliga länder där investeringsobjekten har sin hemvist), enligt internationella fördrag och konventioner, Förenta nationernas principer och, i förekommande fall, nationell lagstiftning.	<p>Antal länder: 0 st</p> <p>Andel länder: 0,00 %</p>	<p>Antal länder: 0 st</p> <p>Andel länder: 0,00 %</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Pensionsstiftelsen investerar bara i ett fåtal länder (i huvudsak Sverige, USA) för att undvika negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer, samt i överstatliga organisationer (Världsbanken) vars syfte är att främja positiv utveckling inom hållbarhetsfrågor. • Pensionsstiftelsens investeringar i överstatliga organisationer görs ofta med hållbarhet som tema – exempelvis gröna eller sociala obligationer. Därmed är Pensionsstiftelsens ambition att investeringen ska bidra positivt inom hållbarhetsfrågor, och därmed ha begränsade negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. • Pensionsstiftelsen har fortsatt detta arbete under 2023 och planerar att göra det även under 2024.

Indikatorer som gäller för investeringar i fastigheter						
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling		Mått	Konsekvenser år 2023	Konsekvenser år 2022	Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
Fossila bränslen	17. Exponering mot fossila bränslen genom fastigheter	Andel av investeringar i fastigheter som är involverade i utvinning lagring, transport eller tillverkning av fossila bränslen.	0,00%	0,00 %	Med direktägda fastigheter avses de fastigheter som ägs genom fastighets-ägande dotterbolag	<ul style="list-style-type: none"> • Pensionsstiftelsen hyr inte ut direktägda fastigheter till företag verksamma inom fossila bränslen. • Pensionsstiftelsen utvecklar heller inte fastigheter åt bolag verksamma inom exempelvis vapenproduktion, pornografi eller andra branscher som strider mot våra placeringskriterier. • Pensionsstiftelsen har en process för urval av hyresgäster vilket är Pensionsstiftelsens sätt att reducera risken för att vår verksamhet bidrar med huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. • Under 2023 har Pensionsstiftelsen bedrivit vår verksamhet i linje med ovan, vilket vi också planerar att göra under 2024.
Energieffektivitet	18. Exponering mot energieffektiva fastigheter	Andel av investeringar i energieffektiva fastigheter.	1,98 %	3,26 %	Med direktägda fastigheter avses de fastigheter som ägs genom fastighets-ägande dotterbolag	<ul style="list-style-type: none"> • Pensionsstiftelsen lägger stor vikt vid att vara en ansvarsfull fastighetsägare. • Pensionsstiftelsen sätter tydliga miljömål på energiförbrukning, CO2-utsläpp och miljöcertifieringar. All fastighetsel som köps in är märkt med Bra Miljöval. Pensionsstiftelsen klimatkompenserar för de CO2-utsläpp som fastighetsinnehavet genererar genom Vi-skogen och genom att köpa Klimatneutral värme. • Under 2023 har vi ökat andelen gröna hyresavtal legat relativt stabilt på 73% (76% 2022) medan andelen miljöcertifierade fastigheter i beståndet ökade till 84% (75% 2022). • Under 2023 fortsatte Pensionsstiftelsen det hållbarhetsrelaterade arbetet i fastighetsportföljen, bland annat genom att färdigställa flera solcellsprojekt på flerbostadshus i Stockholm med beräknad årlig elproduktion om 1 000 000 kWh. • Under 2024 planerar Pensionsstiftelsen att fortsätta detta arbete i linje med våra strategier och mål.

Andra indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer (Valda indikatorer)

YTTERLIGARE KLIMAT- OCH MILJÖRELATERADE INDIKATORER

Negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer (kvalitativa eller kvantitativa)	Mått	
Indikatorer som gäller för investeringar i investeringsobjekt			
Utsläpp	4. Investeringar i företag utan initiativ för minskning av koldioxidutsläpp	Konsekvenser år 2023	Konsekvenser år 2022
		Andel av investeringar i investeringsobjekt utan initiativ för minskning av koldioxidutsläpp som syftar till att anpassa sig till Parisavtalet: 6,01%	Andel av investeringar i investeringsobjekt utan initiativ för minskning av koldioxidutsläpp som syftar till att anpassa sig till Parisavtalet: 8,83 %
Indikatorer som gäller för investeringar i fastigheter			
Utsläpp av växthusgaser	18. Utsläpp av växthusgaser	Konsekvenser år 2023	Konsekvenser år 2022
		Scope 1 och Scope 2 summerat – växthusgasutsläpp som genereras av fastigheter: 437,56 ton Co2e	Scope 1 och Scope 2 summerat – växthusgasutsläpp som genereras av fastigheter: 471,98 ton Co2e
Energiförbrukning	19. Energiförbrukningsintensitet	Energiförbrukning i GWh av ägda fastigheter per kvadratmeter: 0,01	Energiförbrukning i GWh av ägda fastigheter per kvadratmeter: 0,01

YTTERLIGARE INDIKATORER FÖR SOCIALA FÖRHÅLLANDEN OCH PERSONALFRÅGOR, RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER SAMT FRÅGOR RÖRANDE BEKÄMPNING AV KORRUPTION OCH MUTOR.

Indikatorer som gäller för investeringar i investeringsobjekt

Negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer (kvalitativa eller kvantitativa)	Mått	
		Konsekvenser år 2023	Konsekvenser år 2022
Sociala förhållanden och personalfrågor	4. Ingen uppförandekodex för leverantörer	Andel av investeringar i investeringsobjekt utan leverantörens uppförandekodex (mot osäkra arbetsförhållanden, osäkert arbete, barnarbete och tvångsarbete): 0,40 %	Andel av investeringar i investeringsobjekt utan leverantörens uppförandekodex (mot osäkra arbetsförhållanden, osäkert arbete, barnarbete och tvångsarbete): 0,69 %
Mänskliga rättigheter	9. Ingen policy för mänskliga rättigheter	Andel investeringar i enheter utan en policy för mänskliga rättigheter: 1,06 %	Andel investeringar i enheter utan en policy för mänskliga rättigheter: 0,84 %

Beskrivning av policyer för att identifiera och prioritera de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer

Pensionsstiftelsen arbetar med vad vi kallar för **ansvarsfull kapitalförvaltning**.

Detta arbete utgår från tre huvudprinciper:

- **Ansvarsfull riskstyrning**, vilket innebär att vi försöker hitta en bra balans mellan trygghet och möjlighet till avkastning.
- **Ansvarsfulla investeringar**, vilket innebär hur och var vi faktiskt investerar, och vad vi inte investerar i. Hållbarhet genomsyrar alla våra investeringsbeslut och vi gör även riktade investeringar i exempelvis gröna och sociala obligationer.
- **Ansvarsfullt ägande**, vilket innebär hur vi arbetar med hållbarhetsfrågor och ägarstyrning i de tillgångar vi äger.

Vårt arbete med ansvarsfull kapitalförvaltning innebär att vi utesluter investeringar i verksamheter som vi bedömer i stort sett uteslutande bidrar med negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer, samtidigt som vi hela tiden ska verka för att de företag och andra tillgångar som vi faktiskt investerar i ska ta ett större ansvar för klimat och miljö, mänskliga rättigheter och mot alla former av korruption. Inom ramen för vårt arbete med ansvarsfull kapitalförvaltning tar vi hänsyn till huvudsakliga negativa konsekvenser på olika sätt.

Pensionsstiftelsens hållbarhetsarbete inom kapitalförvaltningen styrs i stor utsträckning av våra etiska placeringskriterier samt vår ägarpolicy som återfinns i

Placeringsriktlinjerna – ett styrdokument som har antagits av styrelsen i Pensionsstiftelsen och uppdaterades senast den 28 november 2023. Vidare följer vi även våra Principer för aktieägarengagemang, som har antagits av styrelsen och har tagits fram som komplement till ovannämnda dokument.

Pensionsstiftelsens placeringskriterier kan delas upp i två ben: uteslutande och påverkande kriterier.

De uteslutande kriterierna sätter de yttre ramarna för vad vi kan investera i och inte. Kriterierna sorterar bort investeringar i exempelvis tobak, pornografi, kommersiell spelverksamhet och andra branscher som vi anser bedriver en verksamhet som i stort sett uteslutande bidrar med huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer, samtidigt som verksamhetens natur också innebär att bolagen bedöms ha en begränsad möjlighet att ställa om i en mer hållbar riktning. Det finns mer information om våra uteslutandekriterier och vilka gränser som gäller för uteslutande på vår hemsida.

Våra påverkande kriterier styr i sin tur vårt arbete med att försöka påverka de tillgångar vi äger i en mer hållbar riktning. I vårt påverkansarbete beaktas också huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer.

Huvudparten av vårt påverkansarbete centreras till Sverige, medan påverkansarbete i utländska innehav typiskt sett sker i samarbete med andra investerare och/eller tillsammans med våra leverantörer av hållbarhetsdata.

Vidare prioriterar Pensionsstiftelsen sitt påverkansarbete utifrån en rad olika parametrar, bland annat storleken på vår investering, hur stor ägarandel vi har i den aktuella tillgången jämfört med andra ägare, samt vilken faktisk påverkan vi bedömer att vi kan ha i vårt arbete. Större investeringar och större ägarandel resulterar i ett mer prioriterat ärende. Vid incidenter som bidrar till huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer prioriterar Pensionsstiftelsen de ärenden som har större omfattning. Det innebär att Pensionsstiftelsen behåller ett visst mått av flexibilitet i vårt påverkansarbete för att snabbt kunna anpassa oss utifrån en förändrad omvärld.

Ovan placeringskriterier utgör en hjälp och ett tillvägagångssätt för att identifiera och bedöma huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer i samband med Pensionsstiftelsens process för investeringsbeslut. Inom ramen för detta arbete ingår att även att överväga hur sannolikt det är att huvudsakliga negativa konsekvenser kopplade till indikatorerna blir verklighet samt hur allvarliga de kan bli.

Vidare arbetar Pensionsstiftelsen utifrån den Ägarpolicy som ger oss riktlinjer i hur vi ska bete oss i egenskap av stor, institutionell ägare, och säger bland annat att vi ska verka för en långsiktigt god avkastning på det förvaltade kapitalet samtidigt som vi ska verka för att våra innehavs verksamheter bidrar till en hållbar värld.

Pensionsstiftelsens Principer för aktieägarengagemang uppdaterades och antogs senast av bolagets styrelse den 14 mars 2023, och fungerar som komplement till våra placeringskriterier och ägarpolicy.

Sammantaget innebär ovan nämnda styrdokument att Pensionsstiftelsen väljer bort tillgångar som vi anser uteslutande bidrar med negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer, samtidigt som vi försöker påverka de tillgångar vi faktiskt äger att ta ett större ansvar för klimat och miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption. Pensionsstiftelsen anser att ett stort kapital innebär att vi har goda möjligheter att bidra positivt i hållbarhetsfrågor via våra investeringar, varför vi också aktivt letar efter investeringar i gröna och sociala obligationer samt i bolag som har ambitionen och goda förutsättningar att ställa om sin verksamhet i linje med målen i Parisavtalet.

Implementeringen av ovan nämnda styrdokument sköts av avdelningen Kapitalförvaltning och Hållbarhet. Samtliga tillgångsförvaltare har ett ansvar att investeringar görs i linje med våra styrdokument, dessutom har enheten Ansvarsfullt ägande ett särskilt ansvar för det arbete som sker inom ramen för våra

påverkande kriterier samt för att löpande se till så att tillgångsportföljen analyseras utifrån våra uteslutande kriterier.

Metoden för att välja ut de valbara indikatorerna som det redogörs för under rubriken "Andra indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer" tar sin utgångspunkt i dels våra befintliga styrdokument för att säkerställa att de bedöms vara relevanta för våra prioriteringar inom hållbarhetsområdet, dels bedöms ha tillfredsställande tillgång på data. I Pensionsstiftelsens arbete gör vi vår bästa bedömning av hur sannolikt det är att dessa huvudsakliga negativa konsekvenser blir verklighet samt hur allvarliga de kan bli.

I arbetet med att identifiera och beakta huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer använder sig Pensionsstiftelsen primärt av data från MSCI och Sustainalytics – två internationellt erkända leverantörer av hållbarhetsdata. Det är generellt en stor utmaning för alla finansmarknadsaktörer att det saknas data avseende indikatorer, eftersom informationen inte finns att tillgå på marknaden. För flera indikatorer är informationen därför inte lättillgänglig. Den totala data vi har fått för våra investeringar visar att täckningsgraden varierar stort och för flera indikatorer är täckningsgraden för investeringarna mycket låg. Vi har haft och har alltjämt en löpande dialog med våra leverantörer för att säkerställa att de samlar in all data som finns att tillgå och vår uppfattning är att en annan dataleverantör hade ställts inför samma utmaning med bristande datatäckning. Pensionsstiftelsen har identifierat att data för alternativa investeringar inte är lättillgängligt och har därför påbörjat ett arbete att kontakta alla innehav för att få fram data för indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser.

Eftersom data inte heller är lättillgänglig för fonder har Pensionsstiftelsen baserat beräkningen av indikatorer för fonder på genomlyst data rapporterad till tredjepartsleverantör av fonderna själva. Med genomlyst data avses att informationen har hämtats från de underliggande investeringarna.

Policyer för aktieägarengagemang

Pensionsstiftelsen är övertygad om att välskötta bolag, som integrerar hållbarhet i sin affärsmodell, över tid överträffar bolag med svag bolagsstyrning och utan fokus på hållbarhetsfrågor. Därför är det också naturligt för oss att lägga stor vikt vid att diskutera klimat och miljö, mänskliga rättigheter, anti-korruption och andra hållbarhetsfrågor med våra noterade innehav och andra tillgångar som vi investerar i. I arbetet ingår också att som aktieägare arbeta för att minska huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer.

Enligt avsnittet ovan i denna redogörelse sker detta arbete med utgångspunkt i Pensionsstiftelsens placeringskriterier och Ägarpolicy, samt med våra Principer för aktieägarengagemang som komplement. Det senare sammanfattas enligt nedan:

Sammanfattning – Principer för aktieägarengagemang, Pensionsstiftelsen
1. Vi övervakar bolagen i relevanta ägarstyrningsfrågor
2. Vi för dialoger med företrädare för bolag
3. Vi utöver vår rösträtt och andra rättigheter som är knutna till aktieinnehavet
4. Vi samarbetar med andra ägare
5. Vi kommunicerar med relevanta intressenter i bolag
6. Vi hanterar faktiska och potentiella intressekonflikter

Folksamgruppens avdelning för Ansvarsfullt ägande hanterar Pensionsstiftelsens aktieägarengagemang genom påverkansarbete. Arbetet sker med utgångspunkt i ovannämnda styrdokument och bedrivs primärt via bolagsstämmor, i valberedningar, i direkt dialog med företrädare för bolagen samt i olika typer av samverkansprojekt med andra investerare och intresseorganisationer.

Företag och branscher skiljer sig åt i sina affärsmetoder och hur de hanterar olika utmaningar. Pensionsstiftelsen fokuserar därför på respektive portföljbolags mest väsentliga hållbarhetsfrågor, vilket innebär att fokus för vårt påverkansarbete skiljer sig mellan olika investeringar. Vidare prioriterar vi vilka bolag vi kontakter utifrån en rad olika faktorer, bland annat storleken på vårt innehav, vilken marknad de befinner sig i, samt vilken möjlighet till påverkan vi bedömer att vi har.

Inom ramen för Pensionsstiftelsens aktieägarengagemang och påverkansarbete beaktar vi bland annat indikatorer utsläpp av växthusgaser, växthusgasintensitet, fossila investeringar, överträdelser av internationella bolagsstandarder, verksamhet som påverkar områden med känslig biologisk mångfald, exponering mot kontroversiella vapen och ojämn könsfördelning i styrelser. Därutöver beaktar vi genom vår omvärldsanalys även övriga indikatorer.

Pensionsstiftelsens arbete med ansvarsfull kapitalförvaltning – vilket innefattar hur vi beaktar huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer – är under ständig utveckling och anpassas i viss mån med utvecklingen i omvärlden och på finansmarknaden. Detta innebär att både styrdokument och vårt praktiska arbete kan komma att ändras i framtiden om det inte sker någon minskning av huvudsakliga negativa konsekvenser under en längre tid (mer än ett år), men ytterst kan det innebära att Pensionsstiftelsen väljer in en annan mer hållbar investering.

Hänvisningar till internationella standarder

Pensionsstiftelsens hållbarhetsarbete inom investeringsverksamheten styrs i stor utsträckning av våra påverkande och uteslutande placeringskriterier samt vår Ägarpolicy som finns i placeringsriktlinjerna. Detta styrdokument är i sin tur baserat på internationella konventioner och standarder, exempelvis OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s Principer för Ansvarsfulla Investeringar (PRI) samt FN:s Global Compact.

Vi screenar löpande våra noterade innehav både utifrån våra uteslutande kriterier och utifrån internationella konventioner och normer. I den normbaserade screeningen utgår vi från bland annat OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN:s Global Compact. De noterade innehaven analyseras även utifrån internationella standarder av en extern leverantör av hållbarhetsdata två gånger per år. Via detta tillvägagångssätt analyseras överensstämmelsen med internationella standarder samt indikatorerna för sociala förhållanden och personalfrågor vilka beskrivs i detalj i tabellen för obligatoriska indikatorer. Screeningen ger oss även underlag för påverkansdialoger i de fall ett innehavs verksamhet strider mot något av ovannämnda nämnda ramverk.

Pensionsstiftelsen använder sig i dagsläget inte av någon framåtblickande klimatdata på portföljnivå när portföljerna sätts samman, eftersom bolaget har gjort bedömningen att datan

än så länge är bristfällig. Pensionsstiftelsen analyserar och rapporterar historisk klimatdata för portföljen, och tar del av framåtblickande analyser och scenarion från individuella portföljbolag i samband med påverkansdialoger. Folksamgruppen är en av medgrundarna till UN Convened Net Zero Asset Owner Alliance (AOA), vars medlemmar åtagit sig att placeringsportföljerna ska visa nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2050, i linje med målen i

Parisavtalet. Fokus inom alliansen handlar om att åstadkomma en verklig klimatomställning i världsekonomin, och att använda den förändringskraft som finns när många ägare går samman med en gemensam och tydlig målsättning. Pensionsstiftelsen är inte formellt medlem i AOA, men har sedan 2021 antagit likadana klimatmål som bolagen inom Folksamgruppen. Med den utgångspunkten har vi utvecklat delmål till 2025, som bland annat innefattar att utsläppen från våra aktier, företagsobligationer och fastigheter ska minska med 29 procent fram till 2025 (basår 2019), samtidigt som vi ska arbeta för att våra aktieportföljers största utsläppare ska anta vetenskapligt förankrade klimatmål (Science Based Targets, SBTs). Pensionsstiftelsens arbete med klimatomställning i placeringsportföljen lutar sig både mot historisk data och faktiska utsläpp, samt mer framåtblickande data baserad på den senaste forskningen. Vi använder oss av data från MSCI, Sustainalytics och en rad olika intresseorganisationer.

Historisk jämförelse

Pensionsstiftelsens analys av huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer visar att majoriteten av de indikatorer som mäts har rört sig i en positiv riktning alternativt legat relativt stabilt under 2023, i jämförelse med 2022.

Det finns ett några indikatorer som har rört sig i motsatt riktning. Absoluta utsläpp i Scope 1 och 2 (växthusgasutsläpp) har ökat under 2023 jämfört med 2022. Detta förklaras primärt av att Pensionsstiftelsens förvaltade kapital har vuxit, vilket leder till större innehav och därmed större utsläppssiffror. Sett till utsläppsintensitet, det vill säga utsläpp i relation till tillgångarnas försäljning, har emellertid utsläppen minskat under 2023 jämfört med 2022. Vidare har Pensionsstiftelsen även sett ökade utsläpp inom Scope 3 (växthusgasutsläpp). Detta förklaras primärt av att allt fler bolag har börjat rapportera Scope 3-siffror, vilket därmed leder till en högre rapporterad siffra för Pensionsstiftelsen.

Å andra sidan ser Pensionsstiftelsen att bolagen i portföljen förflyttade sin energiförbrukning allt mer mot förnybar energi under 2023 jämfört med 2022. Vidare ser vi flera branscher som har minskat sin energiförbrukning överlag under 2023 jämfört med 2022. Detta gäller exempelvis jordbrukssektorn, transportsektorn samt bygg- och fastighetssektorn. Sammantaget indikerar dessa siffror att det finns en omställningsvilja bland portföljens tillgångar.

För övriga indikatorer som Pensionsstiftelsen mäter sågs en relativt stabil utveckling, med ingen eller liten skillnad mellan 2023 och 2022.